

VASTINE 19.3.2018 TEHTYYN VALTUUSTOALOITTEeseen: TURVATAAN TYÖTTÖMIEN ASEMA TYÖTTÖMYYSTURVAN LEIKKAAMISELTA

Kuinka moni järvenpääläinen työtön on joutunut niin sanotun aktiivimallin piiriin ilman, että heillä on mahdollisuuksia työllistyä tai päästä työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin

TAUSTAA

keihin malli kohdistuu

Aktiivimalli kohdistuu muutamia marginaaliryhmiä lukuun ottamatta jokaiseen työttömään työnhakijaan. Työttömiä työnhakijoita oli Järvenpäässä 1869 henkilöä (Uudenmaan Ely-keskuksen työllisyyskatsaus 2/2018). Sekä työttömyyskassat että Kansaneläkelaitos tekevät leikkauksia, mikäli asiakas ei täytä aktiivimallin ehtoja.

mikä on aktiivimallin ehdot täyttävää toimintaa

Aktiivisuutta tarkastellaan **65 maksupäivän** jaksoissa. Työttömyysetuus ei pienene, jos työtön henkilö tekee tarkastelujakson aikana työtä **18 tuntia**, toimii yrittäjänä tai osallistuu **5 päivänä** työllistymistä edistävään palveluun. Täysi etuus on 32,40 e/pv ja pienennetty 30,90 e/pv.

Kaikki toiminta ei ole aktiivisuusehdot täyttävää työllistymistä edistävää palvelua. Kunnan toteuttamana vain työsuhteeseen työllistäminen, työkokeilu ja kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen katsotaan ehdot täyttäväksi. Laki kuntouttavasta työtoiminnasta sääntelee kuntouttavan työtoiminnan sopimusten minimipituudeksi 3 kk, 1-4 pv/vko, 4-8 tuntia/päivä. Laki julkisista työvoima- ja yrityspalveluista määrittelee työkokeilun minimipituudeksi 1 kk, 4-8 tuntia päivässä, 5 päivää viikossa. Toiminnan tulee olla selkeästi avoimille työmarkkinoille suuntaavaa. Em. toimenpiteisiin ei voi osallistua mikäli ajatuksena on ainoastaan aktiivisuusmallin ehtojen täyttäminen. Lait eivät siis mahdollista aktiivimallin mukaista 5 päivää 65 päivän jakson sisään tapahtuvaa aktiivista toimintaa, vaan asiakkaan on sitouduttava toimintaan lain edellyttämällä tavalla.

Esim. se, että kunta ohjaa asiakkaan työllistymistä edistävään hankkeeseen, joka saa rahoituksensa Euroopan sosiaalirahastolta tai Elyn työllisyyspoliittisesta tuesta, ei toimintaa katsota ehtoa täyttäväksi, vaikka hankkeen tavoitteena olisi asiakkaan työllistäminen. Tämä sulkee pois mahdollisuuden hyödyntää erilaisia hankekumppanien järjestämiä palveluita aktiivimallin näkökulmasta. Toki kaikki mahdollisuudet kuitenkin hyödynnetään, mikäli ne palvelevat asiakkaan työllistymisen edistämistä ja asiakas on niihin suostuvainen.

Koulutuksen on oltava Te-hallinnon hankkimaa työvoimakoulutusta. Esim. vaikka kunta päättäisi järjestää valmennusta tai koulutusta ryhmissä tai yksilöllisesti, toimintaa ei katsota aktiivisuusehdon

täyttäväksi, koska kyse ei ole työvoimahallinnon kilpailutuksella hankkimasta palvelusta. Jotta kaupungin järjestämä toiminta katsottaisiin virallisesti aktiivimallin täyttäväksi toiminnaksi, tulisi sen osallistua Te-hallinnon kilpailutukseen ja tulla valituksi palveluntuottajaksi. Te-hallinnolla onkin iso rooli ohjatessaan asiakkaita hankkimiinsa koulutuksiin. Myös kaupungin eri toimijat ohjaavat asiakkaitaan Te-hallinnon hankkimiin työvoimakoulutuksiin ja valmennuksiin.

Julkisuudessa on käyty keskustelua aktiiviehdon täyttävän palveluvalikoiman laajentamisesta, mutta selvittely on kesken. Hallitus on antanut eduskunnalle 19.4.2018 esityksen työttömyysturvalain muuttamisesta siten, että työnhakijalla olisi oikeus opiskella työttömyysetuutta menettämättä, jos hän on täyttänyt 25 vuotta ja opinnot kestävät enintään kuusi kuukautta. Opinnot osoittaisivat ns. aktiivimallissa edellytettyä aktiivisuutta. Edellytyksenä työttömyysturvalla opiskelulle olisi, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Työttömällä säilyisi opintojen aikana työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä velvollisuus hakea ja olla valmis vastaanottamaan kokoaikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin niitä hänelle tarjottaessa. Opiskelu ei olisi pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä tai palvelusta. Mahdollisesti jatkossa myös kuntien järjestämien palveluiden hyväksyminen aktiivitoimenpiteeksi voisi olla mahdollista.

Leikkuriin joutuneiden määrä

Paikallisen Uudenmaan Te-toimiston 3. palvelulinjan palvelupäällikkö Hannele Kervisen mukaan Te-toimisto ei saa tietoa leikkuriin joutuneista henkilöistä ollenkaan vaan tieto on ainoastaan asiakkaalla itsellään ja päivärahan maksajalla (työttömyyskassoilla ja Kelalla). Palveluiden kohdentaminen on erittäin haasteellista, mikäli asiakas ei kerro Te-toimistolle tilanteestaan. Yksittäisen Te-asiantuntijan asiakasmäärä on asiakasryhmästä riippuen 300-500 asiakasta. Työn tekemisen tapa on myös työ- ja elinkeinotoimistojen uudistuksen myötä muuttunut ja muuttumassa entistä enemmän digitaalisia palveluja hyödyntäväksi, jolloin henkilökohtainen kohtaaminen jää jatkuvasti vähäisemmäksi. Isoa osaa asiakkaista ei välttämättä tavata ollenkaan työttömyyden alkuvaiheessa. Asiakkaalta odotetaan suurta aktiivisuutta.

Kelan alustavan arvion mukaan 56,1% aktiivimallin piiriin kuuluneista ei ollut täyttänyt aktiivimallin mukaista veloitettaan 1.1.-31.3. 2018 välisen tarkastelujakson aikana. Tämä on vain Kelan arvio, työttömyyskassojen tietoja ei ole vielä saatavilla.

Kelan Tilasto- ja tietovarastoryhmän pääsuunnittelija Heidi Kemppiseltä saadun tiedon mukaan, Kela tilastoi vain asiakasmäärät ja ne ovat ensimmäistä kertaa saatavilla Vapun jälkeen. Kemppisen mukaan lukumäärä ei ole kuitenkaan koskaan tarkka eikä siitä voida vetää johtopäätöksiä pidemmälle aikavälille, sillä leikkurin kohteeksi joutuneiden aktiivisuustilanne voi vaihdella kuukausittain.

Myös työttömyyskassat tekevät työttömyysturvan maksajina leikkauksia. Työttömyyskassoja oli vuoden 2016 lopussa 28 kpl (Finanssivalvonnan julkaisu 7.9.2017). Työttömyyskassojen kattojärjestö TYJ:tä saadun tiedon mukaan kassat eivät käsittele tilastointitehtäviä vaan ne kuuluvat Finanssivalvontaan. Kysyttäessä asiaa Finanssivalvonnan tietoasiantuntijalta Dmitri Matjushinilta hänen vastauksensa oli:

Etuudensaajarekisterimme sisältää tiedon siitä, onko etuus maksettu alennettuna. Sitä kautta voidaan laskea alennetun ansiopäivärahan saajien määrää, myös kuntatasolla. Työttömyyskassat toimittavat meille maksatustilastonsa neljännesvuosittain. Parhaillaan ne palauttavat 1. neljänneksen tiedot, johon aktiivimalli ei vielä vaikuttanut. Joten ensimmäiset leikkurit voidaan tarkastaa vasta 2. neljänneksen tiedoista, jotka saapuvat meille 15.7.2018 mennessä.

Jotta asiakkaiden tavoittaminen ja palveluiden tarjoaminen olisi mahdollista, täytyy asiakkaat ensin tavoittaa. Jotta tavoittaminen on mahdollista, täytyy asiakkaat ensin kyetä tunnistamaan. Toki vaihtoehtona on, että kaupungin työllistymistä edistäviä palveluita markkinoidaan eri kanavissa aktiivisesti ja toivotaan viestin tavoittavan mahdollisimman monta asiakasta sen kautta. Tehokkaampi tapa tosin olisi, että tiedot leikkuriin joutuneista työnhakijoista saataisiin kootusti, jolloin heidät voitaisiin yksilöllisesti tavoittaa.

Asiaa kysyttiin myös Kansaneläkelaitoksesta, joka vastaa osaltaan työttömyyden perusteella maksettavista työmarkkinatuista ja peruspäivärahoista. Pääsuunnittelija Heidi Kempainen Kelan Tilasto- ja tietovarastoryhmästä kertoi, ettei leikkuriin joutuneiden järvenpääläisten nimiä voida luovuttaa eteenpäin.

Kysyttäessä asiaa Finanssivalvonnan tietoasiantuntijalta Dmitri Matjushinilta hänen vastauksensa oli:

Mikäli haluatte tiedot henkilötasolla, täytyy laatia virallinen tietopyyntö ja selvittää tarkasti mihin tarkoituksen tietoja käytetään ja miten niitä suojataan, jolloin toimitaan EU:n tietosuojasetuksen mukaisesti.

Em. huomioiden on todettava, että minkään tahon on mahdotonta tässä vaiheessa kertoa edes täyttä tietoa aktiivimallin leikkuriin joutuneista. Parempaa tietoa odotetaan kevään ja kesän mittaan. Työllisyyspalvelut pyytääkin uudet tiedot sekä Kelasta että Finanssivalvonnasta. Vielä vaikeampaa on tietosuojasystä tavoittaa tämän ryhmän asiakkaat henkilökohtaisesti. Koska ei ole tilastoitua tietoa siitä, mistä syystä kukakin on leikkuriin joutunut, on heidän tavoittamisensa tätä kautta täysin mahdotonta. Todellisen luvun esille saaminen vaatisi sen, että päivärahan maksavat tahot tilastoisivat leikkuriin joutumisen syyt.

Joten kun valtuustoaloitteessa pyydetään selvittämään, kuinka moni järvenpääläinen työtön on joutunut niin sanotun aktiivimallin piiriin ilman, että heillä on mahdollisuuksia työllistyä tai päästä työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin, em. tilanne huomioiden, vastausta on täysin mahdotonta saada selville.

Kysymyksen asettelu luo perusolettamuksen siitä, että on joukko työttömiä henkilöitä, jotka menivät töihin ja tai eri toimenpiteisiin, mutta joille ei riitä työtä tai paikkoja eri palveluissa ja nyt aktiivimalli rankaisee heitä aiheetta. Tietämättä nyt vastausta henkilöiden määrään, voidaan todeta, että osittain näin onkin. Tilanne ei kuitenkaan ole näin yksiselitteinen vaan täytyy huomioida, että kaikki työttömät työnhakijat eivät halua ottaa vastaan tarjottua työtä tai palvelua vaan valitsevat mieluummin ansion vähennyksen eri syistä. Osa on kysymyksen mukaisesti juuri siinä tilanteessa, että

heillä olisi halua työllistyä tai muutoin edistää tilannettaan, mutta eteneminen on kiinni puuttuvista työpaikoista tai palveluista. Uudenmaan Te-toimiston 3. palvelulinjan palvelupäällikkö Hannele Kervisen kertoman mukaan Te-hallinto on nyt Uudellamaalla lisännyt ostopalveluja erittäin voimakkaasti. Entisten palvelupaikkojen lisäksi palvelua on nyt tarjolla kohdennettuna erityisesti 3600 paikkaa maahanmuuttaja taustaisille, 1500 nuorille (alle 30 vuotiaat) ja 3800 paikkaa 300-499 päivää työttömänä työnhakijana olleille henkilöille. Hänen kertomansa mukaan paikat täyttyvät hyvin, mutta edelleen palveluihin mahtuu. Yleinen työllisyystilanne on muutoinkin tällä erittäin hyvä, työvoima liikkuu ja työpaikat täyttyvät. Usein kyse onkin työnhakijan osaamisen vajeesta, vanhentuneesta ammattitaidosta, haluttomuudesta kouluttautua, liikkua työn perässä jne. Mikäli asiakas on kuntouttavan työtoiminnan palvelun tarpeessa, on totta, että paikkoja ja henkilöstöresursseja hoitamaan tehtävää ei ole riittävästi siitä huolimatta, että Järvenpään kaupungin resurssit ovat kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä kasvaneet merkittävästi ostopalvelun myötä.

Etenemisen esteenä voivat olla myös haasteet työnhakijan työ- ja toimintakyvyssä, joka johtaa epäreiluun tilanteeseen. Työnhakijalla olisi halua, mutta ei kykyä työllistyä tai mennä vaikkapa työvoimakoulutukseen, vaikka työtä tai koulutuspaikkoja olisi tarjolla. Tällöin työvoimaviranomaisella on ensisijainen vastuu ohjata asiakas muiden palveluiden piiriin. Yhteistyötä tehdäänkin aktiivisesti paikallisen te-toimiston sekä työllisyyspalveluiden, nuorisokeskuksen, Verson, TYPin ja Ohjaamon kesken. Kaupungin toimijat tarjoavat lakisääteisten palveluiden lisäksi monia vapaaehtoisia palveluja. Voi sanoa, että em. kaupungin eri tahoilla on mittava osa näistä henkilöistä jo asiakkainaan ja heidän tilanteitaan edistetään moniammatillisesti mahdollisuuksien mukaan.

kuinka paljon maksaisi näiden henkilöiden työllistäminen tai työllisyyspoliittisten toimenpiteiden piiriin ohjaaminen

Jotta asiakkaan työllistäminen tai ohjaaminen työllistymistä edistäviin palveluihin kunnan toimesta on mahdollista, on asiakas ensin tunnistettava ja saatava kunnan palveluiden piiriin. Kuten edellä esitetystä ilmenee, tieto leikkuriin joutuneista on ainoastaan Kelalla ja työttömyyskassoilla (Finanssivalvonnalla), eivätkä ne luovuta tietoja eteenpäin. Finanssivalvonnasta tietoja voi pyytää erillisellä tietopyynnöllä, mutta ei ole sanottua, että tietoa saadaan huomioiden vielä 1.5.2018 alkaen tiukentuva Eu-tietolainsäädäntö. Muutoin tälläkin hetkellä yleinen käytäntö on, että viranomainen voi tiedustella yksittäisiin asiakkaisiin liittyviä asioita, mutta ei saa käyttöönsä asiakaslistoja.

Edellyttäen, että Finanssivalvonta luovuttaisi Järvenpään kaupungin käyttöön henkilöiden nimet, tiedossa pitäisi olla myös asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet. Koska aktiivimalli koskettaa jokaista työtöntä työnhakijaa työttömyyden kestosta riippumatta, joukko on mittava ja tarpeet erittäin moninaiset. Kunnat eivät yksinään kykene millään vastaamaan koko joukon vaatimiin palvelutarpeisiin vaan ennen kaikkea Te-toimiston itse hankkimilla palveluilla ja työllistymisellä avoimille työmarkkinoille on merkittävä rooli.

Mikäli kunta saisi käsiinsä asiakkaiden tiedot, tulisi jokainen asiakas tavata henkilökohtaisesti, kartoittaa tämän palvelutarve ja järjestää sen mukaan palveluita. Sen jälkeen, kun asiakkaat olisi tavattu ja

olisi käsitys heidän palvelutarpeistaan, voitaisiin vasta tehdä arvio tarvittavista palveluista ja niiden kustannuksista.

Yhteenvedona voidaan todeta, että palvelujen järjestämisen kustannusten arvioiminen ei ole mahdollista tässä vaiheessa, koska kunta ei saa tarvittavaa tietoa käyttöönsä. Oman haasteensa tuo vielä se, että yksistään lukumäärä ei auta arvioimaan syntyviä kustannuksia, koska asiakkaiden palvelutarpeet ovat hyvin erilaisia.

Yhdessä työvoimaviranomaisten kanssa järjestetään kaupungin talousarvion puitteissa jokaiselle järvenpäälaiselle työttömälle työllistymismahdollisuuksia tai mahdollisuuksia osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin niin, etteivät he joudu aktiivimallin työttömyysturvaleikkurin piiriin

toiminnan järjestäminen, mitä edellyttäisi

Ensimmäiseksi tulee huomioida, että Järvenpään kaupungin toimijat järjestävät jo erittäin kattavasti palveluita. Järvenpään kaupungin Työllisyyspalvelut, Nuorisokeskus ja Sosiaalisen kuntoutuksen yksikkö tarjoavat asiakkailleen lakisääteistä kuntouttavan työtoiminnan palvelua. Työllisyyspalvelut, Ohjaamo ja Verso tarjoavat tämän lisäksi vapaaehtoista työllistymistä edistävää ohjausta, neuvontaa ja valmennusta. Mikäli asiakkaan tilanne vaatii, voidaan Te-toimistosta pyytää suostumusta asiakkaan sijoittamiseksi työkokeiluun kaupungin yksikköön tai esim. paikalliseen yritykseen. Kyseessä on aina henkilökohtainen ratkaisu. Tällöin työkokeilun aikana asiakas on täyttänyt kys. tarkastelujakson vaatiman aktiivisuutensa. Työkokeilu-oikeus on kuitenkin rajallinen (maks. 6 kk. yhdellä työnantajalla) ja sen myöntämisestä päättää te-toimisto. Vaikka palveluita järjestetään jo suhteellisen mittavasti verrattuna esim. ympäryskuntiin, varsinkin lisäresursseja esim. kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen toki tarvittaisiin.

Toisaalta tätä työtä on tehty jo 12 vuoden ajan työmarkkinatuen kuntaosuusmaksujen siivittämänä. Eli merkittävä osa kysymyksessä esitetyistä asiakkaista on jo todennäköisesti tavattu ja heille on tarjottu palveluita. Osalla asiakkaista ei ole todellisuudessa enää mahdollisuuksia työllistyä heikon työ- ja toimintakyvyn vuoksi ja heille onkin järjestetty työkyvyttömyyseläke-edellytysten selvittelyjä positiivisin tuloksin. Tätä työtä jatketaan edelleen. Kaikki eivät pääse tiukoista kriteereistä johtuen työkyvyttömyyseläkkeelle. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään jatkuvasti resurssien puitteissa. Osalle tarjotaan päihde- ja mielenterveyskuntoutusta.

Mikäli halutaan täysin ilman em. tietoa tehdä oletuksia, esitän henkilökohtaisena arvioni, että palvelutarpeen kartoituksiin ja uusien palveluiden järjestämiseen tarvittaisiin useampia työvalmentajia, terveydenhoitajia ja useampia sosiaaliohjaajia. Todennäköisesti heidän käytössään tulisi olla mahdollisuus ohjata asiakkaita tarpeen mukaan erilaisiin jatkotutkimuksiin (esim. neuropsykologi).

Osa olisi todennäköisesti kuntouttavan työtoiminnan tarpeessa, jolloin kuntouttavan työtoiminnan valmentajia ja paikkoja kaupungilta ja yhdistyksistä tarvittaisiin huomattavasti lisää. Osa asiakkaista

saattaisi olla kykeneviä työllistymään kaupungille, jolloin tarvittaisiin lisää työllisyysmäärärajoja. Esim. 10 henkilön palkkaaminen kaupungille 8 kk:n mittaisiin työsuhteisiin maksaa sivukuluineen noin 200 000€. Työsuhteen tulee mielellään olla nykyisen työssäoloehdon täyttävää, jotta se todella motivoi työttömän henkilön työllistymään, edellyttäen ettei hänellä ole velkoja. Mikäli työsuhteita lähdettäisiin pilkkomaan pieniin juuri ja juuri aktiivimallin ehtojen täyttämiin muutaman päivän tai viikon mittaisiin pätkiin, ei se palvelisi työtöntä henkilöä itseään eikä työyhteisöä. Uuden työntekijän perehdyttäminen myös vie oman aikansa.

Osalle pitäisi järjestää päihde- tai mielenterveyskuntoutusta edellyttäen, että he itse olisivat siihen suostuvaisia. Osa tarvitsisi kipeästi velkaneuvontaa, jotta järjesteltävissä olevat velat voitaisiin hoitaa ja työhön meno mahdollistuisi. Osalla taas on niin mittavat velat, että työsuhteeseen työllistyminen ei motivoi.

Ns. ”silpputyöpajan”, jossa jokainen voisi käydä juuri ehdon edellyttämän ajan työssä, kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkokeilussa, ei ole lainsäädäntö huomioiden mahdollista. Aikaisemmin viitatus laki kuntouttavasta työtoiminnasta ja laki julkisesta yritys- ja työvoimapalvelusta eivät mahdollista pätikkäin tapahtuvaa toimintaa. En näen tämän tyyppistä toimintamallia muutoinkaan tarkoituksenmukaisena kenenkään kannalta, vaikka vaihtoehto saattaisi äkkiseltään vaikuttaa ratkaisulta. Myöskään asiakkaat eivät välttämättä itse motivoituisi kovinkaan hyvin ”silppu” työhön tai työkokeiluun. Silpputyön tekeminen pätkee myös työttömyyskorvauksia ja aiheuttaa lisää paperityötä ja taloudellista epävarmuutta työttömälle. Lainsäätäjän mielessä liene ollutkin, että 5 päivän osallistuminen tarkastelujakson aikana kannustaa asiakkaan osallistumaan vähintään lyhyisiin työvoimakoulutuksiin tms. Kannatettavaa tietenkin on, että asiakas hakeutuisi pitempikkestöisiin ja niin myös vaikuttavampiin palveluihin.

Osa työnhakijoista omaa korkean koulutuksen, mutta ammattitaito voi olla vanhentunut. Tähän on kaupungin hyvin vaikea suoraan vastata, ainoastaan voidaan olla mukana vaikuttamassa koulutustarjontaan ja ohjata tarvittaviin olemassa oleviin koulutuksiin. Aktiivinen yritys yhteistyö työvoimapolitiikan kanssa on ehdottoman tärkeää niiden henkilöiden auttamiseksi työelämään, joilla ei ole suurempia haasteita työllistymisessä. Tähän on parhaillaan kehitteillä tuottavuusinvestointiin perustuva TYÖSIB-hanke yhteistyössä TEMin ja Sitran kanssa.

Em. viitaten Te-hallinto on tehnyt tutkimuksen, jossa tutkittiin koko Uudenmaan 300-499 päivää työttömänä työnhakijoina olevien ammattiprofiili. Kohderyhmästä otettiin pois kaikki alle 30 vuotiaat, työttömien työllistymistä edistävän monialaisen palvelun (TYPin) asiakkaat sekä maahanmuuttajataustaiset asiakkaat. Jäljelle jääneistä suurin ryhmä oli erityisasiantuntijoiden ammattiryhmä. Tälle ryhmälle ei ole tarkoituksenmukaista tarjota perinteisiä kuntouttavan työtoiminnan palveluita tai perinteistä valmennusta ja työkokeilua vaan työnhakijoiden profiili haastaa Te-hallintoa palveluntuottajana kehittämään omaa palvelutarjontaansa vastaamaan korkeasti koulutettujen ja korkean osaamistason omaavien asiakkaiden tarpeita. Sama ilmiö on havaittu myös kaupungin työllisyyspalveluissa. Palvelutarpeet kohdistuvat enemmänkin muuntokoulutukseen, muuhun osaamisen kehittämiseen ja laajentamiseen, mahdollisesti myös ammatinvaihtoon tähtääviin koulutuksiin.

kuinka moni järvenpääläinen on joutunut kieltäytymään aktivointijaksosta, koska hänellä ei ole lapselleen kokoaikaista hoitopaikkaa tai koska hoitopaikkaa ei ole saatu aktivointijakson ajaksi järjestettyä

Työllisyyspalvelut tiedusteli kaupungin varhaiskasvatuksesta vt. aluepäällikkö Marju Niinisolta, onko tullut tietoon, että vanhemmat etsisivät aktiivimallin vuoksi lapselle tilapäistä päivähoitopaikkaa. Hänen mukaansa kevään 2018 aikana on tullut kolmelta henkilöltä tiedustelu. Yhtään sellaista tapausta ei ole tiedossa, jossa vanhempi olisi joutunut kieltäytymään työstä tai koulutuksesta päivähoitopaikan puuttumisen vuoksi. Tiedusteltu ollaanko varhaiskasvatuksessa jollain tavalla varaututussa aktiivimallin tuottamaan mahdolliseen tilapäiseen päiväkotitarpeeseen. Niinisolon mukaan em. faktat eivät anna aihetta erilliseen varautumiseen, mutta palveluohjauksessa ollaan tietoisia asiasta ja yksiköissä tilanteet pyritään ratkaisemaan yksilöllisesti perheiden kanssa. Varhaiskasvatuksen on toimitettava varhaiskasvatuslain mukaisesti ryhmäkokoja kasvattamatta ja huomioitava kasvattajien ja tilojen riittävyys lapsiryhmissä.

Varhaiskasvatuksen pohjoisen alueen aluepäällikön sijainen Anne Lindforsilta saadun tiedon mukaan monikulttuuriset kielikurssit aiheuttavat tarvetta jonkin verran. Ne eivät kuitenkaan liity aktiivimalliin. Lakisääteisesti hoitopaikan pitää löytyä kahdessa viikossa lapselle. Jos aikaa on alle 2 viikkoa, niin lapsen sijoittaminen ei välttämättä onnistu päivähoitoon. Paikkaa toki yritetään järjestää. Ne, joiden pitäisi saada hoitopaikka alle kahdessa viikossa ovat hyvin satunnaisia ja vielä vähemmän on niitä vanhempia, jotka kertovat työntekijöille, etteivät ole voineet ottaa työpaikkaa vastaan, koska eivät ole saaneet päivähoitoa. Tietoa ei tosin mihinkään tilastoida eikä työntekijä välttämättä välitä tietoa ylemmälle portaalle, joten asiaan ei päästä käsiksi varhaiskasvatuksen puolelta.

Tiedusteltu asiaa myös Kelan näkökulmasta, josta kerrottu, että mikäli Kelan asiakas haluaa tehdä oikaisuvaatimuksen ja valittaa päätöksestä, häneltä kysytään selvitystä, mutta selvityksen syitä ei tilastoida Kelalla, joten esimerkiksi, jos joku mainitsisi syyksi päivähoitopaikan puuttumisen, Kela ei saa sitä tietoonsa.

Sirkka Lehti
työllisyyspalveluiden päällikkö